

Olajšave.

Spisal M. Poklukar.

XI.

Prvo in brezpogojno svojstvo učiteljstva k olajšanju njegovega poklica je in ostane popolna zmožnost njegova za učiteljsko poslovanje. Treba mu je zdravega, krepkega telesa brez znatnih ustrojnih pogrškov; čilega duha, da more prenašati šesturne duševne napore; to oboje mora imeti od narave, a njemu ostaja še veliko mikanja in likanja, preden bode toliko olikan, da mu dovoli zakon kot učitelju prestop šolskega praga. Ne samo tistih predmetov se mu je učiti, ki ugajajo njegovemu razumu, temveč vseh si mora prilastiti do zrelostne višine; vendar mu to še ne zadostuje za lahki in dobri pouk; privadi naj se, da bode znal jasno razložiti svoje misli, kar je tolika vrednost kakor osebno znanje. Sedaj se mu je še dobro izvežbati, da vedno pogodi višino otroškega znanja, da prilagodi učenje mladinski duši, to je, da niso njegove razprave otrokom preznane, ne preučene; v prvem in v drugem slučaju pouk ni mičen, uspeh je ničeven. Zato naj že vajenec v učiteljišču gleda, da se izuči korenito vse predpisane tvarine, ker mu za učenje ne bo ostajalo pozneje časa, temveč prišle bodo druge zahteve. Poleg jedrnatega znanja naj se sleharni učitelj vadi govornišva, to mu čutno lajša pouk ter šestokrat hladi znojno čelo v različnih družbah, kjer je treba nepripravljen nastopiti in govoriti; tam ječati, poklašlevati, oči obračati, po mizi tapati i. t. d. je nepriстойno učitelju, kateri bi moral biti zmožen, da se nepripravljen dvigne ter se v petih, šestih govorih zahvaljuje ali nazdravlja. Dober učitelj mora govore kar „stresati iz rokava“! Da se pa naučiš tega, prijatelj mladi, tam v beli Ljubljani, moraš pričeti z vajami že v učiteljišču; ondi imaš priložnosti, kakršnih ne dobiš več. Tam so porotne obravnave, kjer bijeta dva ali trije najboljši pravniki vroč duševen boj, da iverje v podobi zagovorov in obtožb kar frči po dvorani. Poslušaj zvezo stavkov in govorov; pazi na naglas; glej na glavo, oči, trup, roke in noge govornikove; posnemaj ga doma in vadi se njegove ročnosti! Imaš ondi deželno in mestno zbornico z odličnimi govorniki; udeležuj se vseh sej, kadar ne poslušáš predavanjskih govorov v šoli; zakaj tu bodeš zajemal iz neusahljivega studenca čisto vodico, katera ti bode mnogo in mnogokrat hladila soparno ozračje. Ako imaš denar in čas, obiskuj gledališče, katero bodeš silno pogrešal na deželi in žal ti bode za vsako predstavo, katere nisi videl. Ako si se učiteljiščnik tako vežbal v govorništvu, potem se ne boj po maturi nastopa službe. Prebiraj pa še pridno knjižnične knjige o slovečih govornikih ter beri v časnikih vse znamenitnejše ogovore in pozdrave in — delo je dovršeno, postal si izvežban govornik, da sam ne veš kdaj. Govornišstvo pripada glavnim strokam učiteljskim, in govornišva moraš biti strokovno izurjen, ker dobrega učitelja, kateri ni spreten govornik, si misliti ne moremo in ga tudi ni. Doba, v kateri je menih Luther približno trdil o važnosti petja v ljudskem učiteljstvu, je daleč za nami, in smelo trdimo, da se ne povrne nikoli več; takrat pa so hoteli iz šole narediti nekako pripravnico za korno petje, katero je vabilo ljudi k prestopu v dotično cerkev in verstvo. Petje je že lep predmet v ljudski šoli, ali prvo je branje, računstvo, realije ter pisanje; zakaj v moderni šoli se petje gotovo mnogokrat sliši in skrbno neguje, a pripomniti

je, da je to za dobro polovico otrok, ki so brez posluha, prazno delo in izgubljen čas.

Korenito znanje in kipeče govornišstvo pa še nista docela dovršen most, po katerem bi prihajali dobri učitelji z lahka v deželo. K olajšanju svoje službe se nam je treba skrbno pripravljati iz spisja. Koliko referatov nam bo izdelati, popisov izgotoviti, poročil sestaviti, prošenj spisati, kdo nam bode to povedal? Pač pomilovanja vredno bi bilo, ako bi se dobil učitelj ali učiteljica in bi za tako navadno reč rekla: „Prosim, naredite mi; sama ne znam.“ Kaj takega se pri učiteljstvu kar slišati ne sme; kako bi poučevali učence v sedmem razredu, za katerega je izprašano vse mlajše učiteljstvo, ako nam take vsakdanjosti ne bi šle gladko izpod rok?

Kdor je pevec, naj se v petju dobro izuri, zakaj lepo zapeta pesem nam pridobi hipoma srca vseh poslušavcev, in poznamo jih, kateri si s samim petjem služijo boljši kruh kakor ženjalni talenti iz matematike, realij in filologije. Čudno pa resnično! Današnji svet ni za trpljenje, le da lahko, prijetno vživa, dokler gre; prav po dunajsko!

Marljivo se nam je posluževati izobraževalnih tečajev; omenimo pa, da naj dežela pošilja le take prosivce, kateri imajo že nekaj znanja in resnično voljo do učenja ter namen deželi koristiti in ta strošek povrniti s poukom in ne, da si dotičnik pridobi nekak nimbus, kateri mu pomaga hitro splezati višje; cela stvar potem zaspi, dežela je ob denar, časih ob precejšnjo svoto. Ako ni prosivec vnet za predmet, naj se ne sili, pusti naj sprejem spretnejšim kolegom, kateri se bodo z veseljem reči poprijeli in tudi delovali. Rokotvorne, risarske in kmetijske izobraževalne tečaje pohajajmo drage volje; poslušajmo po možnosti vsa znanstvena predavanja gospodov profesorjev in inženirjev, ker tu se bomo naučili korenitosti, katera vsekdar olajšuje obstanek. Ako hočemo strokovno ter temeljito izobrazbo doseči, moramo poznati svet, za katerega učimo in pripravljamo mladino. V to svrhu je potrebna in izborna reč potovanje, če nam ni predrago, cenejši je časnik, knjižnica pa je skoraj zastoj — poslužujmo se je pridno! Kar nam bode še manjkalo, to nam bodo dodali razni shodi, katere pohajajmo, a ne zato, da bi se navzeli napačnih nazorov, temveč da spoznamo težnje raznih strank in struj ter slišimo govornike, kateri so pogosto navadni ljudje, a sila odločni in govora še dosti zmožni.

Učiteljstvo ne sme živeti z zavezanimi očmi. Kako mu bode potem mogoče krmiti barko, obloženo s človeško bodočnostjo mimo ostrih sten in skalnih obali, da se ne poškoduje?

Urmo se torej v strokovni in temeljiti izobrazbi! Njena dovršenost nas osvobodi vsake odvisnosti, katera bi bila tudi v najmanjši lastnosti sramotna in kvarna za naš častiti stan, ki nesebično spleta sklepni venec človeški popolnosti.

Jezikov nauk v prvem šolskem letu.

(Jakob Dimnik.)

10. vaja.

C — C.

Cerkev.

Cerkev je veliko in lepo poslopje ter ima eden ali tudi dva visoka zvonika. V zvoniku so zvonovi. V cerkvi je oltar, prižnica, izpovednice, krstni kamen, kor in klopi. Pri oltarju berejo mašnik sv. mašo, na pri-